

KONST HANTVERK

TIDSKRIFTEN SVENSKT KONSTHANTVERK – NUMMER 2.2011 – 79 SEK

»Det är inte roligt att vara
människa i min bildvärld«

Om konsten att
beskåda blommor

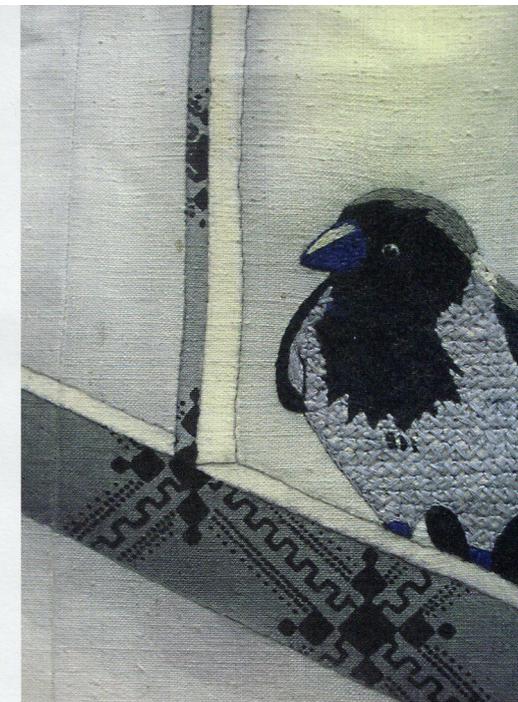
Den ständiga
övningens summa

INTERPRESS 5404-02
388540 40903
Pris: 79,00 Retur
vecka 33
6%

Detalj, se omslag för helheten.

En före detta teckningslärare som såg en av Ida-Lovisa Rudolffsson bilder frågade: »Har du glömt allt jag lärt dig om perspektivlära?» Men skevandet tillför hennes berättande konst något väsentligt. Annars handlar hennes bilder mycket om existentiella frågor i Radhus-sverige, om hur den nya individualismen skapar olika sorters ensamhet.

AV BO BORG

»Det är inte roligt att vara människa i min bildvärld

PÅ BILDEN SER man en kråka. Den tittar suget på en stor, söt kanelbulle. Det syns tydligt att brödet är agn på en metkrok. Ändå är det helt oemotståndligt. Vi vet – det gör säkert kråkan också – att det är en livsfarlig fälla. Ändå åker vi dit varje gång: konsumtion till döds, bilden av vår tid.

Bilden som sytt sig fast med björntråd i mitt sinne är en del av ett större broderi av Ida-Lovisa Rudolffsson med titeln »Där någon möjligen väntar oss«. Den i sin tur ingår i hennes magisterarbete i textil konst på HÖK från förra året med samlingsnamnet »Sju sorters ensamhet«.

Broderiet visar på fler av de drag och beståndsdelar som gör Ida-Lovisa Rudolffssons arbeten så speciella och verkningsfulla.

Jag vill nog börja med innehållet. Ida-Lovisa Rudolffsson är en skrivande konstnär. Texterna till hennes kandidat- och magisterarbete är personliga essäer av hög substans och klass. Det spiller förstås över på hennes bilder som på sina sätt har samma slagkraft.

– Jag ville bli författare när jag var liten, och de ränderna går nog aldrig ur. Jag skulle bli berättare. Men det blev bilder i stället. Kanske är det en bakgrund till att mina bilder är så uppenbart berättande och litterära. Jag ser dem gärna som noveller och utställningarna som novellsamlingar.

Hon har ett litterärt, både episkt och poetiskt, innehåll i bilderna. Det ger speciella ingångar, gåtfulla fast hennes stil är så påtagligt föreställande. Bilderna känns direkt gripbara men glider ändå mellan fingrarna. Den känsla de lämnar kvar är påtag-

lig. Hon förlägger det litteräras bildmässiga hjärtpunkt just där orden inte kan omsluta den.

– Bilder lämnar mer öppet än ord, och det passar mig bra nu.

Hennes bildberättelser utspelar sig i den mest borgerligt välpolerade villaidyllen fylld av välklippta gräsmattor, grillar och oklanderligt nymålade fasader.

Bilderna ser i förstone väldigt »normala« och realistiskt berättande ut. Hon är väl medveten om att realismen är kontaktskapande. Det vill hon använda. Men rätt snart märker man att det är något som inte står rätt till. För hon ger sina bilder den form deras berättelser behöver, inte det perspektivläran förespråkar.

– En gammal teckningslärare som såg en av mina bilder frågade: »Har du glömt allt jag lärt dig om perspektivlära?« Men skevandet är viktigt, det tillför mitt berättande något väsentligt.

Människorna är det centrala i hennes bildberättelser. Bildspråket är öppet. Hon liknar processen i bildbyggandet med barnomens lek med klippdockor och hur fantasin och tankarna fick ge dem något att göra. Numer handlar det om existentiella frågor i Radhussverige, om hur den nya individualismen skapar speciella sorters ensamhet.

– Jag utgår från något i mitt liv. Sedan adderas allt möjligt annat och berättelsen hamnar någon helt annanstans. Jag börjar något med en bild. Jag söker min förståelse genom att göra. Sedan får betraktaren fylla i. Och i den processen drar bilderna i väg och får sina egna liv.

Hon har liknat sin konstnärliga process vid att lägga pussel. Den ena biten skapar förutsättningar för den andra och i arbetet byggs helheten långsamt upp. Man snarare anar den än ser den. Men det råder inget tvivel om att den finns där.

Det finns en central bild som fungerar som en bakgrund och klangbotten till många av hennes bilder.

– Jag växte upp ett medelklassvillaoområde. Där i prefabvillornas paradys finns mycket att gräva och rota i under den prydliga ytan och den oklanderliga fasaden. Allt är alls inte bara det som det tycks vara på ytan. Inget är svart eller vitt, men det finns en palett av högtintressanta gräskalor för mig att botanisera i.

Hon har en gedigen utbildning för alla olika komponenter i sitt konstnärskap: estetiskt program på gymnasiet med konst, teater och humanistiska ämnen. Efter gymnasiet arbetade hon på kibbutz i Israel, började läsa arkeologi men hoppade av för att visionen om att man fick vara ute i öknen och gräva mest hela tiden inte stämde med verkligheten. Sedan blev det en estetiskt inriktad folkhögskola i Skinnskatteberg som betydde mycket och så Gerlesborgsskolan 2002–2004.

– Sedan sökte jag alla konsthögskolor. Jag kom in på HDK och det är jag glad för. Det blev kandidat- och magisterexamen klar förra året.

Där blev Nina Bondesson en av hennes lärare. Hon hade en bakgrund i bildkonsten.

– Hennes tankar om bild och konst har varit viktiga för mig.

På HDK samlade hon ihop alla lösa trådar från de olika utbildningarna. Ett av hennes projekt var att prova tredimensionellt broderi och att installera broderi i rummet. Hon undersökte sin barndoms villadyll, gjorde en minneskarta. Hon hade en idé om ett antal personer och ville konkretisera bilden av var de bodde. Hon utgick från det bostadsområde hon var uppvuxen i och tecknade en karta.

– Tänkte att jag skulle göra en matta. Men då gick för många

detaljer förlorade. Så det blev en affisch. Den är en viktig nyckel till mina verk.

Hon ville arbeta tredimensionellt. Hon gjorde broderier men på tyger som hade kaffebläckor och inslag av textilfärg.

– Nu kallar jag det textila bilder. Broderiet är en långsam teknik. Det är ett skönt komplement att ösa på med färg; att trycka, hålla och måla.

– Det händer saker under den långa tid det tar att brodera. Det är meditativt med ett så mekaniskt hantverk.

Hon kallar sig själv textilkonstnär.

– Det började när jag gick på konstskola och tecknade. Jag började brodera i teckningarna. Nu är jag helt besatt av att brodera. Jag har alltid ett broderi med. Annars får jag broderiabstinens.

Textilkonsten bär på en väldig ryggsäck av traditioner och krav.

– Som textilare har man en enorm tradition i ryggen man måste förhålla sig till. Jag är textilt skolad och det är jag stolt över. De kunskaperna har gjort att jag kan sätta mina egna ramar. Men jag har också börjat sätta mig in i historiska tekniker och bli inspirerad av det.

Hennes stora projekt hittills är hennes kandidat- och magisterarbete på HDK.

– I kandidatarbetet ville jag komma bort från den begränsande platta väggytan, ville få mina broderier att agera i rummet.

Hon broderade på lampskärmar och blandade handbroderi med maskinbroderi.

– Jag ville kunna arbeta i större format så jag provade att brodera med maskin men fick komplettera med handens arbete för att det inte skulle bli för platt.

Objekten till detta projekt hittade hon på olika loppisar.

– Det känns riktigt att botanisera bland det folk kasserat och plocka upp nåt som passar mig och jag kan arbeta vidare på. Lampskärmar, till exempel, är både symboler för hemtrevnad och fina volymer som befriar broderiet från plattheten. Ibland

lade jag in byggsilikon i vissa detaljer. Och så vill jag ut med mina broderier i rummet. Jag vill se vad som händer med dem i olika lokaliteter.

Hon berättar i det lilla. Men hon vet att utnyttja glidningar och nyanser för att se genom sprickorna i den småborgerliga muren. Hennes bilder kretsar på olika sätt kring hennes kritiska tankar kring det moderna konsumtionsinriktade samhället.

– Människor bor i radhus men ser inte varandra. De sätter sig i moderiktiga kök och äter middag men hör inte varandra. Det gör mig livrädd.

Kandidatarbetet heter »Tänker man inte på det finns det inte«. Det var ett högtintressant arbete som prövade många av textilkonstens gränser och skrivna tabun. Stolarna som stod i rummet var symboler. Eller var de bara stolar? Hade någon har kanske suttit där. Andra vill sitta men det går inte.

– Det är inte roligt att vara människa i min bildvärld.

Magisterarbetet »Sju sorters ensamhet« har fått sitt namn efter en novellsamling av den amerikanske författaren Richard Yates.

– Jag ville hitta en teknik som kontrasterade till broderiets långsamhet. Jag provade och fastnade för screentrycket: snabbt och färgrikt.

Själva arbetet var en vital kreativ process. Hon beskriver det själv i sin arbetsdagbok: »Det rusar i huvudet och liksom tickar eller kliar inuti. Som myror i benen, fast i fingrarna och i magen. De olika bildingredienserna studsar runt i tanken och pockar på uppmärksamhet, vill ut i verkligheten, vill få ett sammanhang.«

Hon arbetar med sex personer i individualismens tid. Även kränkan återkommer.

Det är en viktig del av hennes arbete att ta del av vad som hän-

der i världen. Hennes berättelser är både alvarliga och humoristiska. Det politiska blir personligt och det personliga blir politiskt. Eller med Sonja Åkessons ord:

*Jag sprang ut i den tidiga skymningen
Och ville sträcka handen genom himlen
men skyndade tillbaka hem
för att inte bränna vid potatisen*

Också hos Ida Lovisa Rudolfsen ger sig de stora frågorna alltid till känna i det vardagliga.

Filmaren Roy Andersson är en viktig inspiratör: »Den existentiella utsattheten och ensamheten hos varje människa. Den vill jag gärna förstärka.«

– En annan inspiratör är Lenke Rothman, den konstnär som en gång för alla rev taggrädsstängslet mellan konst och konsthantverk och som var helt respektlös och fördomsfri i valet av materialkombinationer. Och jag tecknar gärna och tycker mycket om Jockum Nordströms och Patrik Nilssons arbeten

Det finns en stilla sorg och undran i Ida-Lovisa Rudolfsens bilder, ett medmänskligt engagemang som har politiska förtecken. Hon bär inte bara sin radhuserarenhet. Hon har också varit aktiv djurrättsaktivist. Humanismen är alltid en klangbotten i hennes bilder.

Varje hennes bild lägger en bit till det existentiella pusslet och berättelsen om vad det är att vara människa.

Sådana bilder ska ingå i Moderna museets samlingar, särskilt om de är broderade!

Så sant som det är broderat!

□

